

Antti Vernerin Kautto

SUKELLUS TODELLISUUTEEN

Sukellus todellisuuteen

Antti Vernerin Kautto

Ensimmäinen painos ilmestyi 2015.

2. painos

© 2019 Antti Verneril Kautto

Kustantaja: BoD – Books On Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books On Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-33928-9-2

SISÄLLYSLUETTELO

Pähkinäkuori	8
Elokuvateatterista sateiselle kadulle	21
Miksi pohtia ihmiskunnan tulevaisuutta arjen keskellä	25
Raamatun luomiskertomus on hyvä lähtökohta	27
Minkälainen sukupuu	32
Jumalan kuvia on joka nurkalla	36
Kuva hämärtyy, kun tarpeet lisääntyvät	40
Keitä ihmiskunnan historiikki tulee kiinnostamaan	43
Ollaan mitä ollaan	45
Demokratia on laumakäyttämisen kukkanen	50
Voihan taivasten talikynttilät!	52
Ihmisen omakuva	55
Sielunsa myynyt ihminen	60
Elämän tarkoitusta ei pidä kaukaa hakea	63
Elämän tarkoitus on elää annettua elämää	65
Miljardien galaksien puutarha	70
Äärettömyyden käsite menee helposti yli hilseen	72
Aika on rytmiä	75
Todellisuuden unelma	77
Tehdään mitä tehdään	80
Lypsävää lehmää ei kannata tappaa	85
On meillä aarre verraton	91
Universaali kaaos ja yksityisomistus	94
Voitaisiinko maapallon maat jakaa kaikkien ihmisten kesken	95
Voisiko yksi superbiljardööri omistaa koko maapallon	97
Miksi omaisuuden suoja on ihmishengen suoja tärkeämpi	101
Leipä kasvaa kyntäjälle, arvo työnsä täyttäjälle	104
Onko köyhyyden puolittaminen mahdollista	111
Huonoilla asioilla on hyvätkin puolensa	117
Voiko tulonjako mennä liian pitkälle	124
Miten täällä sitten pitäisi olla ja elää	126
Kilvoittelun keinot	129
Peruskäsitteet kilvoittelun välineinä	131

Työn merkitys **137**
Päivätyöstä palkka, elämäntyöstä eläke **149**
Laki on niin kuin se luetaan **151**
Todellisuudella leikkittely **153**
Arkitodellisuuteen poimitaan vain hyväksyttävää todellisuutta **162**
Sanan voimalla **167**
Miten ihmeessä juuri suomalaisista tuli luterilaisia **170**
Uskonto ja asevelvollisuus puhuttavat **178**
Uskonnot eivät tieteitä kavahda **183**
Jokainen ihminen on arvokas **187**
Maailmanluokan johtajuus **190**
Kehityksellä ei ole tiettyä suuntaa **195**
Mihin nykyinen kehitys voisi parhaimmillaan johtaa **199**
Mikä olisi oikein ja kohtuullista **203**
Tarvitaanko sosiaaliturvaa lainkaan **206**
Eläkkeet takaavat myös vanhenevien ihmisten eriarvoisuuden **218**
Miksi eläkeikää pitää nostaa **222**
Leikataan mieluiten köyhiltä **225**
Autioituva maaseutu politiikan pelikenttänä **226**
Kirjoittaja asettaa komitean, johon kutsuu vain itsensä **231**
Afrikasta ihminen on peräisin - myös eläkeasioissa **235**
Tosimies ei kaveria jätä **236**
Miten ihmeet syntyvät **238**
Suurin kaikista on rakkaus **242**
Kun happi loppuu, on paras nousta pintaan **246**

Pähkinäkuori

Tämä asiakirja on syntynyt, kun ihmiskunnan kirjoitettua historiaa on eletty runsaat kuusituhatta vuotta. Maapallon historiassa 6 000 kierrosta auringon ympäri on niin pieni aika, ettei mitään järjestyttävää ole ehtinyt tapahtua. Tarkoitan jotain sellaista kuin suurta jääkautta tai suuren meteoriitin törmäystä. Pitkät kuivuutta aiheuttaneet sääilmiöt ovat sen sijaan tuhonneet suuriakin sivilisaatioita. Lisäksi tulivuorenpurkaukset, maanjäristykset, tsunamit ja epidemiat ovat tasaisin väliajoin kurittaneet paikallisia väestöjä. Ihmiset ovat kuitenkin kautta aikojen täydentäneet luonnonkatastrofien tuhoja käymällä jatkuvasti sotia keskenään. Myöskään eläinkunnan alistaminen ei ole ihmiskunnalle riittänyt, vaan toisiaan alistamalla ihmiset ovat maiseleineet ja rakentaneet maapalloa luonnottomaksi kulissiksi todellisuutta vieroksuvalle elämälleen. Elollisista olioista vain hyönteiset ja erityisesti bakteerit ovat pystyneet sinnittelemään ihmiskunnan ylivaltaa vastaan.

Tarkastelen ympäröivää maailmaa pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta käsin. Pohjois-Eurooppa on kehittynyt turvallisesti paikaksi asua ja sen osana pieni Suomi on onnistunut kipuamaan hyvinvointivaltioiden kärkipäähän. Siitä, miten kaikki on tapahtunut, on tekstiä, elokuvaa ja videota vaikka millä mitalla. Tässä kirjoitan vain siitä, miten itse koen kaiken ympärilläni myllertävän todellisuuden.

Todellisuuteen sukeltaminen vaatii poikkeamista arkisista mielikuvista. Todellisuuden kuvaus ei vaadi tuekseen prosaistia, ei runoilijaa, ei tiedemiestä, ei pappia eikä talonpoikaa. Arkitodellisuudessa pysyttelevät prosaistit ja runoilijat poikkeilevat satuihin ja maalailevat mielikuvia sielun maiseimista. Todellisuuden kuvaus karttaa mystiikkaa, tajunnanvirtaa ja fantasiaa. Todellisuuden kuvaus ei harhaile unien ja mytologioiden labyrinteissa. Todellisuus ei ole sovinnasta seurustelua seuratanisien askelkuvioilla. Todellisuuden kuvaukseen sopii proosa silloin, kun on pakko käydä pinnalla vetämässä henkeä arkisen todellisuuden kepeässä ilmapiirissä. Laajasti ottaen arkitodellisuus on sitä, minkä ymmärrämme ja johon voimme ajoittain vaikuttaa. Sen sijaan todellisuus on sitä, mitä emme ymmärrä ja johon emme pysty vaikuttamaan.

Käytännössä sukellus arkitodellisuudesta todellisuuteen ei olekaan ihmiselle mahdollista. Mahdollista on kuitenkin sukeltaa niin syvälle todellisuuteen kuin inhimillisesti katsoen on mahdollista. Rajapinnasta voi etsiä aukkoja todellisuuteen ja tarkastella aivan kuin ulkopuolisena olentona arkitodellisuutta. Silloin on mahdollista havaita, että ihminen syntyy sukupolvesta toiseen edellisten sukupolvien työllä muokattuun maailmaan, jota uudet sukupolvet polvesta polveen edelleen rakentavat. Yksittäinen ihminen elää miljoonien yksittäisten ihmisten työpanosten päällä ja sitä useampien ihmisten työpanosten päällä, mitä tasokkaammin hän elää. Millä hyvänsä tasolla inhimillinen elämä on ja on ollut mahdollista vain valmiin päällä. Aluksi luonnon oli valmistauduttava ottamaan ihminen vastaan, ja sen jälkeen sukupolvet toisensa jälkeen ovat muokanneet ja käyttäneet luontoa hyväkseen sillä ymmärryksellä, mitä on käytettävissä ollut. Valmista ei kuitenkaan ole tullut eikä sitä ole odotettavissa ihmiskunnan elinkaaren aikana.

Arkitodellisuus on elämää lukemattomien sukupolvien aikana kerros kerrokselta rakennetussa maailmassa, jota muokataan yhä kiihtyvällä vauhdilla. Samalla kun ihminen oppii tuntemaan ympäristönsä yhä tarkemmin, hän rakentaa arkitodellisuudelle yhä uusia kerroksia, yhä ihmeellisempiä kulisseeja. Tuntuu kuin ihminen haluaisi eristää arkitodellisuuden todellisuudesta niin tarkoin, ettei todellisuutta tarvitsisi nähdä koko elämänsä aikana. Tiedon ja kiihtyneen elämänrytmin lisääntyessä myös ihmisen ahdistus on lisääntynyt. Menestys ja hyvinvointi vain lisäävät halua paeta todellisuudesta keinotekoiseen arkitodellisuuteen.

Hyvinvointivaltioissa pakopaikoiksi kelpaavat kaukomatkat, risteilyt, kylpylät, yökerhot, viihdetapahtumat, kirjallisuus, TV, elokuvat, alkoholi, huumeet - mihin ikinä kenellä vain on mahdollisuus ja mitä ikinä keksii. Arkitodellisuuden lisääntyneet mahdollisuudet ovat yhä useamman ulottuvilla. Kuitenkaan ilman lepoa ja unta ihmisellä ei ole paikkaa missä levähtää ja rentoutua. Itse todellisuus on ja pysyy. Vaikka arkitodellisuus muuttuu, itse todellisuus ei muutu.

Ihmisen elinympäristöä ja arkipäivää leimaavat todellisuuden päälle kerroksittain kasatut menneiden sukupolvien jäljet, joille uudet sukupolvet antavat oman ilmeensä. Pako arjesta maitten, merten ja vuorten taakse ei todellisuudessa johda kauas pois. Itse asiassa pako arjesta on pakoa kevennettyyn

arkeen, joka ei johda mihinkään. Tosiasiassa omassa sängyssä loikoileminen ei eroa lomarantojen hiekkarannoilla loikoilemisesta. Uudella autolla ajaminen ei eroa vanhalla autolla ajamisesta. Asuminen 350 neliömetrin asunnossa ei poikkea 25 neliön asunnossa asumisesta. Puolison tai sukupuolen vaihtaminen ei muuta ihmistä toiseksi. Tosiasiassa suuruudenhullujen valanpitäjien piinaamien alamaistenkin uhraukset koituvat myöhempien sukupolvien hyväksi. Hyvä ei aina voita pahaa ensimmäisten satojen vuosien aikana. Hyvä ja paha saavat kyllä palkkansa, mutta palkka tulee maksatetuksi joillakin muilla ja maksetuksi joillekin toisille joko heti tai joskus myöhemmin.

Todellisuus ja arkitodellisuus yhtyvät ekosysteemeissä. Kun ihmiset jättävät tai joutuvat jättämään asuinalueensa, luonto ottaa ihmisten asumiskelvottomiksi sotkemat alueet hoivaansa uudelleen. Kun ihmiset sairastuvat tai loukkaavat itsensä, luonto yrittää parantaa vauriot. Kun ihmisten kehittämä huippulääketiede pelastaa jonkun ihmisen, lopullinen parantuminen jää luonnon varaan. Kirurgin veitsen haavan arpeuttaa vain luonto. Ihminen on osa ekosysteemiä. Kun ruvetaan parantamaan tai pelastamaan ihmisten sieluja, muuttuu todellisuus uskonnollisuudeksi. Silloin ihminen haluaa ymmärtää, miten ekosysteemi on syntynyt tai luotu ja missä muodossa se jatkuu. Yhden siittiön onnenpotkuun tarvitaan lukemattomien siittiöiden tuho. Mitä sikiö tai toukka vastaisi, jos siltä voitaisiin kysyä, mihin olomuotoon se haluaisi syntyä? Yhtä vähän meidän tarvitsee tietää, pääseekö kuolleena syntynyt sikiö suoraan taivaaseen. Ihmisen tietomäärä jää parhaimmillaankin rajalliseksi.

Eräällä junamatkalla kokemani tuntemus on säilynyt vuosikymmenet mielessäni. Katselin vaunun ikkunasta pimenevään iltaan katoavaa maisemaa. Olin ehkä nukahtamassa, kun havahduin tunteeseen, että aivoni käsittivät kaikki maailman asiat. Ymmärsin jopa kaikki matemaattiset kaavat. Tunsin kaikki maailman paikkakunnat. Kaikki inhimillinen ymmärrys oli hallinnassani. Tunnetta kesti ehkä vain sekunnin murto-osan. Palauduin siinä samassa hetkessä omaan rajalliseen tietämykseeni, rajalliseen ymmärtämykseeni. Selvisin siis jonkinlaisesta kohtauksesta hengissä. Kokemus oli niin voimakas, ettei se ole koskaan unohtunut mielestäni. Sen perusteella olen ajoittain jopa vakuuttunut siitä, että ihmistä suurempaa ymmärtämystä on olemassa. Voisi ajatella, että aivoni sattuiivat vastaanottamaan tiedon, joka

ei ollut niille tarkoitettu: Anteeksi puhelu, väärä numero! Todellisuudessa kaiken maailman rajatieto muodostaa osan arkitodellisuuden oudoimmista ilmiöistä. Rajatieto ja mystiikka eivät kuitenkaan pysty laajentamaan todellisuutta. Ne vain lisäävät arkitodellisuuden värikkyyttä. Hallusinaatiot kuuluvat pienen pääkopan sisäisiin myrskyihin.

Elävän ja elottoman luonnon kiertokulku muodostaa lopulta suljetun todellisuuden, jonka sisällä kehittyä lukematon määrä arkitodellisuuksia. Luonnon kiertokulun arkiseen todellisuuteen kuuluu, että uutta syntyy ja vanhaa katoaa. Siihen kuuluvat kevään ihme ja syksyn varisevat lehdet. Vuoksi ja luode. Lapsen syntymä ja vanhuksen kuolema. Pieni lapsi on kaikessa avuttomuudessaan rehellisen itsekeskeinen. Pieni lapsi haluaa vain hyvää oloa ja huomiota, turvallisuutta, ravintoa ja lepoa. Alusta alkaen ihminen tarvitsee myös muita ihmisiä ympärilleen. Alusta alkaen ihminen totutetaan sellaiseen elämään ja ympäristöön, johon hänen läheisensä ovat tottuneet. Myös puut tarvitsevat muita puita. Tuskin puut tietävät muusta ympäristöstä kuin mihin ovat kasvaneeet.

Jossakin vaiheessa ihminen katsoo olevansa itsellinen. Uudet sukupolvet elävät aivan erilaista todellisuutta kuin edelliset sukupolvet. Nuoret ihmiset elävät eri maailmassa kuin vanhat ihmiset jopa samalla penkillä istuessaan. Lapset elävät lasten maailmassa. Rikkaat elävät rikkaiden maailmassa. Köyhät elävät köyhien maailmassa. Eri elämänvaiheissa myös käsitys ajankulusta muuttuu, sillä erilaisissa tilanteissa eletään erilaisilla rytmeillä. Vain ihmisen, eläimet, kasvit ja ympäristö muuttuvat.

Eläinten ja kasvien ajatuksista ei paljon tiedetä, koska ne eivät puhu ihmisten kieltä. Ihminen on kuitenkin utelias ihmettelijä, joka tieteelliseksi nimitämiensä menetelmien avulla tutkii aivan kaikkea, mitä eteen sattuu. Tiede on kuin pieni lapsi, joka riemuitsee yhä uusista havainnoista. Vanha ihminen on kuin uskonto, joka näkee arkitodellisuuden lävitse. Edes täysin kuuroutuneen ihmisen ei lopulta tarvitse osallistua muiden ihmisten keskusteluun, koska kaikki asiat on elämän varrella käyty läpi. Kaikki puhe on vanhan kertausta. Ei ole enää tärkeätä olla mukana keskusteluissa, jotka jauhavat paikallaan uusia sanontoja ja mielikuvia käyttäen.

Uudella tavalla nimetyt asiat tuntuvat uusilta. Uudelleen keksityt asiat tuntuvat uusilta keksinnöiltä. Tietenkin taskulaskin on kehittyneempi kuin helmitaulu ja avaruusalus on kehittyneempi kuin purjevere. Sen vuoksi tekniikan, apuvälineiden ja rajattoman tietotulvan myötä arkitodellisuus kangastelee moninaisten mahdollisuuksien paratiisina. Toisaalta mielessä herää kysymyksiä: Miksi tehdasmaisesti valmistetut hömppäuutiset alkavat muistuttaa jakelumainoksia? Miksi hömppämusiikki alkaa muistuttaa suurkaupunkien melua ja viidakon ääniä? Miksi koko hömppääsoopa alkaa lopulta pursua korvista ulos? Kysymyksiä pohtivan pää alkaa tuntua roskakorilta, joka on täynnä jätettä. Pitkän elämän elänyt ihminen joutuu lopulta toteamaan: Minulla ei ole enää mitään.

Todellisuus on tosiasioiden maisemaa, jossa elämän lähteenä on vesi. Sen lähemmäksi todellisuutta ei maallisessa elämässä voida päästä. Se on tosi kuin vesi eikä totuus pala tullessakaan. Toki riittävän korkeassa lämpötilassa palaa kaikki mikä on maallista. Sen sijaan henkiset ja hengelliset asiat eivät pala missään lämpötilassa. Ne ja vain ne kurkottavat inhimillisen tietämyksen ulkopuolelle. Silloin on turvauduttava uskoon, jota varten on kehitelty monenlaisia uskontoja. Tieteen avulla puolestaan löydetään osatotuuksia, sillä se mitä todeksi pystytään todistamaan, käsittää vain palasia todellisuudesta. Ihmisen ympärilleen rakentama arkitodellisuus toimii asiassa kuin asiassa näytelmän kulissina. Raamatun mukaan alussa Jumala loi taivaan ja maan. Maa oli autio ja tyhjä. Syvyyden päällä oli pimeys ja Jumalan henki liikkui vetten päällä. Tieteiden mukaan alussa oli suuri alkuräjähdyks. Oliko se Jumalan luomistyön alkuhetki? Tuossa hetkessä uskonnot ja tieteet yhdistyivät, sen taaemmaksi ei ihmismielen todellisuus yllä.

Käsitteenä todellisuus on sukua aika-käsitteelle. Molemmat ovat mallinnoksia. Ajalla ei ole alkua eikä loppua, ei päätä eikä häntää. Aika on vain ihmisen keksimä matemaattinen suhdeluku mielikuvalle, joka syntyy jatkuvan muutoksen rytmistä, jossa koko maailmankaikkeus tarpoo. Samalla tavalla todellisuus näyttäytyy yhä uusissa muodoissa. Mielikuva ajasta syntyy ja haipuu jossakin todellisuuden näkymässä. Havainnointi on mahdollista jossakin jatkuvan liikkeen vaiheessa jollekin, joka sattuu olemaan sellaisessa kehityksen vaiheessa, että pystyy jotakin jollakin tavalla jostakin havainnoimaan.

Perimmäisen todellisuuden voi kuvitella olevan vain olotilasta toiseen muuttuvaa liikettä. Jos tuo jatkuva liike pysähtyisi, jäljelle jäisi vain ääretön epätasainen määrä energiaa paikalleen jähmettyneessä tyhjiydessä. Sellainen tilanne tuntuu luonnottomalta, koska energia pyrkii kaiken aikaa joko tiivistymään tai hajaantumaa, joten aikakäsitys elää tuon liikkeen mukana. Liikkeen ääripäissä ei ole mitään muuta ihmisjärjellä ymmärrettävää muotoa kuin viittaus ajattomuuteen ja ikuisuuteen.

Sanotaan, että tyhjistä on paha nyhjistä. Toisaalta tiedetään, että joukossa tyhmyyskin tiivistyy, vaikka tyhmyys on aineetonta. Ehkäpä tyhjiys tiivistyy samalla tavalla. Voisi kuvitella, että kun äärimmilleen tiivistynyt tyhjiys on kahlinnut kaiken liikkeen, se ei pysy koossa vaan hajoaa eri suuntiin. Siitä alkaa uusi jatkuva liike. Kun hajaannus on kasvanut äärettömän kepeäksi tyhjiydeksi, se alkaa jälleen tiivistyä. Mistä muusta kuin tyhjiydestä universumin niin sanottu alkuräjähdyks olisi voinut saada energiansa? Pitäisi ymmärtää, mikä on tyhjiyden ja energian keskinäinen suhde, jotta voisi selvittää alkuräjähdyksen arvoituksen.

Ymmärrys jää kuitenkin pyörimään ajatukseen, että jotakin on täytynyt aina olla olemassa. Vähäisellä järjellä ei voi uskoa, että alkuräjähdyks olisi kaiken kaikkeuden ensimmäinen poksahdus. Alkuräjähdyks on vain yksi poksahdus loputtomassa sarjassa loputonta liikettä ilman alkua ja loppua. Raamatun käsite iankaikkisuudesta iankaikkisuuteen tuntuu järkevämältä ajatukselta kuin tieteen käsitys suuresta alkuräjähdyksestä.

Tiede ja uskonto käyvät käsi kädessä. Ihminen on kehittänyt tieteet paljon vartijoiksi, sillä luonnonvoimien lisäksi ihminen itse on oman valtakautensa suurin ongelma. Ihminen uskoo tieteen pystyvän ajan myötä ratkaisemaan kaikki ihmiskunnan ongelmat sitä mukaa kuin niitä syntyy. Tämä käsitys kulkee samoja latuja kuin kristityn usko siitä, että synnit saadaan anteeksi sitä mukaa kuin niitä tehdään. Elämme sellaisessa arkitodellisuudessa, että luja usko riittää pelastamaan yksittäisen ihmisen iankaikkiseen elämään ja luja luottamus tieteeseen riittää pelastamaan koko ihmiskunnan pitkälle tulevaisuuteen. Nämä käsitykset vapauttavat jokaisen sukupolven elämään kuin pellossa eli vain itselleen.

Varsinkaan kristinuskon ohjeita, jos kohta tieteellisesti todistettuja ohjeita-
kaan siitä, miten maapallolla tulisi elää, ei haluta noudattaa. Inhimillisesti
katsoen on ymmärrettävää, että tieto lainsäädännön, sääntöjen ja ohjeiden
olemassaolosta riittää turvallisuuden takeeksi. Valvonta on jälkikäteistä eikä
siihen riitä voimavaroja. Samalla tavalla vastuu oikeasta ja väärästä sälyte-
tään ihmislaumojen etujoukoille, joilla ei tosiasiaassa ole sen parempaa tietoa
kuin tarvettakaan toimia sen viisaammin kuin oman lähipiirin ja tukijouk-
kojen etu edellyttää. Sillä tavalla karavaani kulkee ja koirat haukkuvat.

Ihmisen voittokulku - verrattuna maapallon muihin eliöihin ja olioihin -
perustuu kristinuskon mukaan siihen, että ihminen on alun alkaen pantu
hallitsemaan muuta luomakuntaa. Tieteiden mukaan ihmiskunnan voitto-
kulku perustuu selviytymiseen evoluution pitkässä juoksussa. Olivatpa
lähtökohdat mitkä hyvänsä, niin kymmenet tuhannet vuodet luomakunnan
toimintaa on leimannut laumahenkisyys ja organisoituminen pyramidien
muotoon. Laumana on metsästetty kuin leijonat, sodittu kuin muurahaiset,
tehty työtä kuin orjat ja syöksytty tuhoon kuin sopulit. Parvena on muutet-
tu maanosasta toiseen kuin linnut ja parven suojassa uitu kuin kalat.

Ihmislauma organisoituu aina yksittäisen ihmisen toimintoja matkivaksi
pyramidiksi. Ylimpänä huippuna on johtoporras, aivot. Aivoja lähimpänä
on suu, mitä kautta ravinto virtaa muihin pyramidin osiin. Ihmiskehon eri
osilla voidaan kuvitella olevan omistussuhteet toisiinsa nähden. Ylimmäise-
nä pään valtiaana aivot omistavat suun sekä sen ohella silmät, korvat ja
nenän. Ne antavat pään luksuselämälle potkua, vaikka päällä ilman niitäkin
on yliote koko kehosta. Aivot ovat ulkoistaneet kaikki palvelut ja ostavat
jäseniltä niin hermo- ja verisuoniverkostot kuin sydämenkin. Niiden avulla
aivot pystyvät säätelemään monia kehon toimintoja yhteistyöhön. Suuri
painoarvo on sisäelimillä, jotka toimivat vauraana keskiluokkana. Niiden
kautta ravinto virtaa jäseniin. Jäsenet tekevät kaiken ruumiillisen työn. Jäse-
net tekevät, mitä niiden käsketään tehdä. Muuta mahdollisuutta jäsenillä ei
ole. Jopa tahdosta riippumattomat liikkeet palvelevat koko kehoa. Sydän,
keuhkot ja valtimot tekevät keskeytymätöntä vuorotyötä samalla miehistöl-
lä yöt ja päivät läpeensä.

Kaikilla kehon osilla on tärkeä tehtävänsä, vaikka jaloista tuntuu, että pää ei
pääsisi puusta pitkään ilman jalkoja. Jalkojen on kuitenkin turha kapinoida,

sillä ilman päätä jalkaan eivät toimisi. Kehon eri osien omistussuhteita toisiinsa kannattaa tutkia. Siltä suunnalta saattaa selvitä syitä moniin sairauksiin. Omistussuhteet ovat ihmiskunnan edistyksellisimmän väestönosan tärkeimpiä oivalluksia. Oivallus omistamisesta ei ole voinut syntyä tyhjästä. Sen on täytynyt syntyä itsetutkistelusta, jonka tuloksena omatunto on syrjäytetty itsetunnon tieltä. Samalla tavalla on syntynyt hallinnollisen pyramidiorganisaation toimintamalli valta- ja omistusrakenteineen. Omistaminen on keskeinen osa ihmisen ja ihmiskunnan pyramidirakennetta.

Pitäisikö sitten uskoa profeettoja vai professoreita? Uskonnot eivät lähde väittelemään maailmankaikkeuden olemuksesta. Maailman uskonnoille ja tarustoille riittää, että kuvaukset luomisesta ja taivaasta mukailevat arkitehdellisuutta. Sen mukaan jumalat ovat aina olleet ja tulevat aina olemaan iankaikkisesta iankaakkiseen. Tieteet ja uskonnot pitävät yhtä ainakin siinä, että lähtökohtana voidaan pitää joko suurta poksahdusta tai luomista. Jotakin on myös aina ollut. Luojan on täytynyt olla aina olemassa, sillä muussa tapauksessa Luojakin olisi luotu ja Herralla olisi Herra. Alkuräjähdyksen olisi pitänyt tapahtua olosuhteissa, joissa ei olisi ollut mitään räjähdysketjua, eli ei mitään olemassa.

Sitä, mistä kaikki on saanut alkunsa, ei sen paremmin uskonto kuin tiedekään pysty selittämään. Jotakin vain on iankaikkisuudessa syntynyt tai alkupamahdus tyhjästä poksahdanut. Jos profeettoihin ja professoreihin vedotaan, niin ketkä heistä ovat olleet eniten oikeassa? Jotkut julistetaan autuiksi ja joitakin tituleerataan uskonpuhdistajiksi, muille jaetaan kunniapalkintoja ja pystytetään patsaita. Profeetat, professorit, itäisenmaan tietäjät, pellepelottomat ja huippujohtajat ovat laumansa kellokkaita. Kaikki he mahtuvat peränpitäjiksi veneisiin, joita soutavat nimettömät aikalaiset muutosten jatkuvassa virrassa.

Ihminen on aina asunut ja asuu edelleen luolissa. Alkujaan ihminen asui luonnon muovaamissa luolissa. Vähitellen ihminen oppi kaivamaan omia luolia pehmeisiin kivilajeihin ja sitten tekemään erillisiä luolastoja kovista kivilajeista. Ihminen on aina järjestänyt tavaransa lokeroihin ja kätkenyt aarteensa kammioihin. Aluksi ihmisen oli pakko tyytyä luonnon muodostamiin koloihin, mutta kehityksensä pitkässä juoksussa ihminen on oppinut rakentamaan itselleen, tavaroilleen ja aarteilleen yhä monimuotoisempia

lipastoja, kaappeja ja kassaholveja. Kaikki ne ovat jonkinlaisten onkaloiden muotoisia. Luolissa asumisesta ihminen ei ole voinut koskaan luopua, eikä neljän seinän sisällä asumiselle ole keksitty vaihtoehtoa. Kulttuurista riippuen seinät voivat olla savea, olkea, puuta, nahkaa, kangasta, kiveä, lasia, metallia, muovia tai mitä tahansa, mutta aina ihmisasunnot ovat koloja tai luolastoja. Vain siellä, missä olosuhteet ovat paratiisilliset ja sää sallii, on kattona paljas taivas. Silloin lattiana on maan kamara ja seinät ulottuvat horisonttiin. Tosiasiassa ihmisen mahdollisuudet eivät yllä luolaihmistä pidemmälle, vaikka mielikuvitus yltää tähtien tuolle puolen.

Virtuaalitodellisuus on arkitodellisuuden viihdykettä. Erilaisten kulttuurien, uskontojen, kehittyneiden tekniikoiden, virtuaalimaailmojen ja tallenteiden avulla ihmiskunta pystyy myös tutkimaan kaikkia elinkaarensa vaiheita. Mielikuvituksensa turvin yksilö pystyy myös elämään elämänsä moneen kertaan ja jopa värikkäämmiin kuin arjen todellisuudessa olisi mahdollista. Virtuaalitodellisuus sekoittuu oman elämän todellisuuteen. Otetaan mallia ja matkitaan, muokataan ja mallinnetaan. Luomakunta oppii elämään ja selviytymään siinä arkitodellisuudessa, mikä kullekin lajille on yhteisesti ja erikseen annettua ja ominaista. Sademetsässä tai oopperataloon rakennetussa sademetsässä esitetty laulunäytelmä on yhden ja saman todellisuuden sisällä olevaa arkitodellisuutta.

Köyhissä oloissa koko elämä kuluu elannon hankkimiseen, jolloin vapaa-ajaksi jäävät pelkät lepo hetket. Kaikkina aikoina ja kaikissa kulttuureissa ihminen on huolehtinut perustarpeistaan tietyn arvojärjestyksen mukaisesti. Kiipeäminen tai laskeutuminen oksalta tai arvotasolta toiselle ei anna mahdollisuutta pysähtymiseen. Erilaisten tarpeiden ja tavoitteiden perässä juokseminen täyttää koko aktiivisen elämän ajan. Kehittyneissäkin oloissa se tarkoittaa, että on oltava menossa mukana, näyttäydyttävä, pistäydyttävä ja saatava aikaan. Oleilu ei ole sallittua. Toisaalta rentoutuminen vaikkapa huvipuiston hulinassa osoittaa hyväksyttävää aktiviteettia ja on yhtä hyväksyttävää kuin hiihtäminen mäntymetsässä.

Todellisuuden pohdinta halutaan ymmärrettävistä syistä työntää pois mielestä. Joka tapauksessa jokainen joutuu vuorollaan kasvotusten erilaisten arkeen työntyvien todelluuksien kanssa. Joku pyörtyy karusellissa, toinen pelästyy klovnia tai joulupukkia. Kolmas järkyttyy sairaalassa. Jollekin to-

Teoksessa tarkastellaan todellisuutta, jonka sisäänrakentuvassa arkitodellisuudessa ihminen ja koko ihmiskunta elää päivittäistä elämäänsä. Kirjoittajalla ei ole taiteellisia, tieteellisiä tai uskonnollisia tavoitteita. Pääroolissa ovat satunnaiset esimerkit sattumanvaraisessa järjestyksessä.

Kokonaisuutena teos muodostaa eräänlaisen arvion siitä, miksi ihmiskunta on kyvytön suuntaamaan kulkunsa kohti kestävää kehitystä, vaikka lähtökohtana on paratiisi ja kasvualustana harvinaisen kaunis maapallo.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi